

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ish(lar)i bo‘yicha prorektor

A.A. Elmurodov

2024 yil 09.08

QO‘YCHILIK ASOSLARI

FANI BO‘YICHA

SILLABUSI

(Sirtqi ta’lim 2-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya

Ta’lim sohasi: 810000 – Qishloq xo‘jaligi

Ta’lim yo‘nalishi: 60811500 – Zootexnologiya (qorako‘lchilik)

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Zooinjeneriya fakulteti
60840100 – 60811500 – Zooinjeneriya
(qorako'Ichilik) ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	<i>Qo'ychilik asoslari</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	QA 1204
Yil:	2024-2025
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Sirtqi ta'lim
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	6
Amaliy mashg'ulotlar	6
Laboratoriya mashg'ulotlari	8
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtixon
Fan tili:	O'zbek-rus

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarga qo'y zotlari, ularni biologik xususiyatlari, xalq xo'jaligidagi ahamiyati, oziqlantirish, saqlash, naslchilik ishi yuritish, texnologik jarayonlar haqida tushunchalarni berish. Yo'nalishga mos fan bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Mutahassislikga kirish
2.	Biologiya
3.	Kimyo

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	qo'ychilikning mohiyati va vazifalari: qo'y zotlarining kelib chiqishi va tizimi; qo'ychilikda urchitish usullarining qaysi xilini qo'llash, bosh sonini oshirish, mahsulotlarini ko'paytirishni joriy qilish, turli mulk shaklidagi xo'jaliklarda qo'ychilik mahsulotlari sifatini baholash haqida bilimga ega bo'lishi kerak;

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Ro'zimurodov R.R. – “Yaylov chorvachiligi, qorako'l-chilik, asalarichilik va ipakchilik” kafedrasini mudiri, dotsent Boshmonov S. S. – “Yaylov chorvachiligi, qorako'l-chilik, asalarichilik va ipakchilik” kafedrasini assistenti
E-mail:	boshmonovsaidmurod@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Yaylov chorvachiligi, qorako'l-chilik, asalarichilik va ipakchilik” kafedrasini
Taqrizchilar:	1. X.A Donaev- Toshkent davlat agrar universiteti “Umumiy zootexniya va veterinariya” kafedrasini mudiri, dotsent 2.Sh.Q.Amirov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti “Qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlash va mexanizatsiyalash” kafedrasini professori

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29.08/sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Yaylov chorvachiligi, qorako'l-chilik, asalarichilik va ipakchilik” kafedrasining 2024 yil 26.08/1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani v. b

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

R. Ro'ziqulov

O. Boymatov

R. Ro'zimurodov

R. Ro'zimurodov

S. Boshmonov

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baxo olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:**
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

TN2	mahsulot sifatiga ta'sir qiluvchi omillar va ularning iqtisodiy samaradorligi haqida bilimga ega bo'lishi kerak;
TN3	qo'zilarni teri sifatiga baho berish, qo'ylarni saqlash, oziqlantirish, qo'ychilik mahsulotlarini ishlab chiqarishda zotlarni joriy etish, mahsulotlarni saqlash va qabul qilish, qo'ychilik mahsulotlarini tashishni tashkil qilishni bilishlari lozim;
TN4	Qo'zilarining terisida dastlabki ishlov berish jarayonidagi o'zgarishlarni, qo'ychilikda naslchilik ishini tashkil etishni bilishi kerak;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN5	Qo'ychilik va echkichilik mahsulotlarini qabul qilish; xom ashyolarini baholash, qo'y va echki zotlarini aniqlay oladi;
TN6	Organlarning anatomik tuzilishi hamda topografiyasiga qarab qaysi turdagi hayvonga taalluqli ekanligini farqlay oladi;
TN7	Qo'y go'shti va go'sht mahsulotlari sifatini bilish; jun, sut, qorako'l teri, saqlash va tashishni tashkil qilishni biladi;
TN8	Qo'ychilik va echkichilikni hamda mahsulot sifatini baholashni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Qo'ychilikning xalq xo'jaligidagi ahamiyati va dunyoda rivojlanish tendentsiyasi.
M2	Qo'ylarning kelib chiqishi va biologik xususiyatlari, konstitutsiyasi, eksteryeri va interyeri.
M3	Qo'ylarning mahsuldorlik xususiyatlari va urchitish usullari.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Qo'ylarning konstitutsiyasi, eksteryer va tanasining ayrim qismlarini o'lchash va yoshini aniqlash.
A2	Qo'ylarni bonitirovka qilish tamoyillari va bonitirovkada amal qilinadigan belgilar.
A3	Qo'ychilikda turli naslchilik xo'jaliklarida nasl ishlarini olib borish, qo'ylarni qochirishni va qo'zilatishni tashkil etish va uni o'tkazish.
Mashg'ulotlar shakli: laboratoriya mashg'ulotlar (L)	
L1	Qo'ylarning go'sht va sut mahsuldorligi.
L2	Qo'y junining fraktsiyaviy tarkibini aniqlash, yapog'i tuzilishi va jun nuqsonlarini o'rganish
L3	Junning toza tola chiqimini va jun tolalarining gistologik tuzilishini o'rganish.
L4	Terini miqdoriy va sifatiiy ko'rsatkichlarini o'rganish.

Mustaqil ta'lim (MT)		soat
1	Chet el qo'y zotlari.	6
2	Qo'y po'stin terisi sifatini aniqlashning yangi usullari.	6
3	Sut, go'shti va jun ishlab chiqarish jarayonlari.	6
4	Yog'li teri va junning toza chiqimi.	6
5	Juning kimyoviy tarkibi, fizik-mexanik va texnologik xususiyatlari.	6
6	Qo'ylarning jun mahsuldorligiga oziqlantirish, parvarish qilish, genotip va boshqa omillarning ta'siri.	6
7	Qo'y go'shtiining (nimtaning) morfologik va kimyoviy tarkibi.	6
8	Go'shtidorlikning shakllanishi. Nimitaning sifatiga genotip va tashqi muhitning ta'siri.	6
9	Gul shakllarining paydo bo'lishi	6
10	Gul tolalarining nomlanishini tahlil qilish	6
11	Barcha turdagi qorako'l gullarining tasniflanishi.	6
12	Gullarning shakllari.	6
13	Barra gullarning amalda qo'llanilishi	6
14	Gul xususiyatlari	6
15	Teri mag'zining xususiyatlari	6
16	Gul shakllarining paydo bo'lishi	4
17	Gul tolalarining nomlanishini tahlil qilish	6

Asosiy adabiyotlar	
1.	Ерохин А.И. Котарев В.И., Ерохин С.А. "Овцеводство". Учебник. Воронеж 2014.
2.	Djasimov F., Shoymurodov N.T. "Qo'ychilik va echkichilik fanidan amaliy mashg'ulotlar. O'quv qo'llanma. Toshkent 2015.
3.	Bozorov S.R., Yusupov S.Yu., Sattorov S.B. Qo'ychilik fanidan amaliy mashg'ulotlar. O'quv qo'llanma. Samarqand 2020.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish. O'quv qullanma. Toshkent, "Ma'naviyat" NMIU, 2021. – 280 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent,

	"O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi hukumat portal.
2.	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari Ma'lumotlari milliy bazasi
3.	www.Ziyonet.uz .
4.	www.wikipedia
5.	www.farmer.ru
6.	www.zootexniya.ru

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;
- **b) 4 baxo olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;